

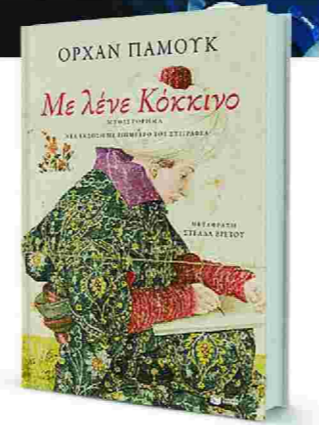
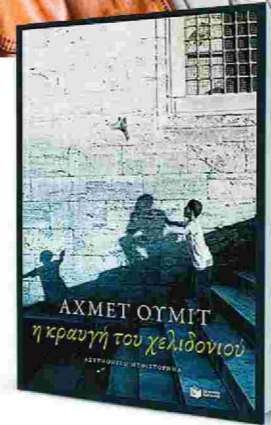
Στον κόσμο δύο σπουδαιών Τούρκων συγγραφέων

ΟΡΧΑΝ ΠΑΜΟΥΚ
Με λένε Κόκκινο
 μτφρ. Στέλλα Βρετού
 εκδ. Πατάκης

ΑΧΜΕΤ ΟΥΜΙΤ
Η κραυγή του χελιδονιού
 μτφρ. Θάνος Ζαράγκαλης
 εκδ. Πατάκης

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Δύο εξαιρετικά μυθιστορήματα από δύο από τους πιο σημαντικούς Τούρκους συγγραφείς, εξέδωσαν μέσα στο 2019 οι εκδόσεις Πατάκη. Το χειμαρρώδες «Με λένε Κόκκινο», του σπουδαίου νομπελίστα Τούρκου συγγραφέα Ορχάν Παμούκ (1952-), εκδίδεται για δεύτερη φορά στα ελληνικά και είναι ένα μυθιστόρημα που καθλώνει τον αναγνώστη από την πρώτη του κιάλα φράση: «Τώρα είμαι νεκρός, ένα πτώμα στον πάτο κάποιου πηγαδιού...». Πρόκειται για ένα λεπτοδουλεμένο σύνθετο έργο, που αναφέρεται στον κόσμο της μικρογραφίας και της καλλιγραφίας στον ισλαμικό κόσμο, στην παράδοση της τέχνης και τις επιδράσεις που αυτοί δέχτηκαν τόσο από ομοτέχνους τους της Ανατολής όσο και από εκείνους της Δύσης. Επισημαίνονται οι διαφορές, όχι μόνο στην τεχνοτροπία αλλά και στη νοοτροπία των δύο κόσμων, ενώ παρουσιάζονται οι αντιθέσεις που

Ο Αχμέτ Ουμίτ (αριστερά) και ο Ορχάν Παμούκ υπογράφουν δύο εξαιρετικά μυθιστορήματα στις εκδόσεις Πατάκη.

υπάρχουν, στην ισλαμική κοινωνία, ανάμεσα στα δύο φύλα.

Πέραν όμως των συμβόλων και των συμβολισμών, ο αναγνώστης

διακρίνει πώς αναδιπλώνονται οι ανθρώπινες καταστάσεις, πώς ξετυλίγονται οι σχέσεις των ατόμων που ανήκουν σε μικρές ή και με-

γαλύτερες κοινωνίες, ιδιαίτερος όταν αυτά προέρχονται από τον καλλιτεχνικό χώρο. Ενδιαφέρον έχει να παρατηρήσει κανείς την εμμονή του Παμούκ στο να προσπαθεί μέσω των πρώων του να συγκρατηθεί και να μετακινηθεί στην αιωνιότητα κάθε μικρό και ασήμαντο, να δαμασστεί ο χρόνος, ο μεγάλος δυνάστης, που περνάει γρήγορα, με βέβαιο επακόλουθο τη

Η γραφή τους θυμίζει το ύφος των παραμυθιών, τις αφηγήσεις των ιστοριών από την Ανατολή.

φθορά και τον θάνατο. Σ' αυτό το «παιχνίδι» - αγώνα του ανθρώπου με το αναπόφευκτο συμβάλλει και η τέχνη της μικρογραφίας, καθώς ο καλλιτέχνης προσδοκά να σταματήσει τον χρόνο αναπαριστώντας πρόσωπα και πράγματα. Κάτι ανάλογο, άλλωστε, γίνεται και στο άλλο σπουδαίο μυθιστόρημα του Ορχάν Παμούκ, «Το Μουσείο της Αθωότητας», στο οποίο δημιουργείται ένα «τοπίο», ένας κόσμος όπου συλλέγονται μικρές και καθημερινές στιγμές, για να σταματήσει, να νικηθεί ο χρόνος.

Σ' αυτό το λαβυρινθώδες έργο, στο οποίο μιλούν πολλά πρόσωπα αλλά και δέντρα και άλογα, τίποτε δεν είναι περιττό, καμιά λέξη, καμιά φράση. Ολα αναφέρονται στο

γενικό και τους φυσικούς κανόνες, αλλά και το ειδικό της τέχνης και της εποχής. Η γραφή των Τούρκων συγγραφέων θυμίζει το ύφος των παραμυθιών, τις αφηγήσεις των ιστοριών από την Ανατολή. Έχουν λιτό λόγο, οι χαρακτήρες είναι απλοί και αυτοί, μερικές φορές οι περιγραφές γίνονται συναισθηματικές, οι χρήσιμες λεπτομέρειες αναδεικνύουν το ασήμαντο, ενώ οι ρυθμοί της αφήγησης είναι αργοί χωρίς να γίνονται βαρετοί.

Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά τα διακρίνει ο αναγνώστης στο έργο του Αχμέτ Ουμίτ (1960-), ο οποίος αντλεί τα θέματά του από την ιστορία και από τα τρέχοντα κοινωνικά ζητήματα, ενώ δεν παραλείπει να προσθέσει σ' αυτά μια «πινελιά» από τα μυστήρια των αστυνομικών ιστοριών. Το αίνιγμα, ωστόσο, στο έργο του δεν είναι παρά το άλλοθι, μια επένδυση στην υπηρεσία των προθέσεων του συγγραφέα. Αλλωστε, από τη μέχρι τώρα πορεία του φαίνεται ότι αυτό που τον κεντρίζει περισσότερο είναι η προβολή των ανθρωπιστικών αξιών, η έγνοια του για τον «άλλον», τον διαφορετικό είτε αυτός ανήκει στις μειονότητες της Κωνσταντινούπολης είτε στους Σύρους πρόσφυγες.

Ο αστυνόμος Νεβζάτ, που είναι ερωτευμένος με την Ευγενία, επανέρχεται, για να ερευνήσει μια υπόθεση εμπορίας ανθρώπων οργάνων, στην οποία εμπλέκονται Σύροι πρόσφυγες στην Τουρκία, και να ανακαλύψει τον δολοφόνο παιδοφίλων.

